

Jan Stenlid

som arrangerar ett Rotrötemöte på SLU i Uppsala den 23 april?

– Jo, det känns ju jätteroligt.

Varför är det här ett viktigt möte?

– Rötan kostar skogsägarna två miljoner kronor per dag i Sverige. Det är viktigt att vi har en mötesplats för att utbyta information och diskutera strategier för att minska den kostnaden.

Är det några punkter i programmet som du själv tycker är särskilt spännande?

– Vi har en presentation om långsik-

tiga effekter i praktiskt skogsbruk av att använda stubbehandling mot rotträta, det är nytt. Sen, så klart, är det ju jättespännande med att rottickans arvs massa har avlästs. Men det allra roligaste brukar vara att diskutera skötselstrategier med skogsbruket.

Varför då?

– Det är kul om man åtminstone delvis kan basera praktiskt skogsbruk på biologisk kunskap och tillämpa forskningsresultat i praktiken. Det förutsätter att man kan stöta och blöta idéer tillsammans.

Hur stort är problemet med rotträta i Sverige idag?

– Vi räknar med att ungefär 15 procent av avverkningsmogna granar har röta.

Hur ser det ut i andra länder?

– I Norden är det ungefär samma läge som i Sverige. Europa i stort gör ungefär tio gånger så stora förluster som Sverige på röta.

Är det här ett problem som ökar eller minskar?

– Problemet har ökat sedan vi började med sommaravverkningar i skogsbruket.

Hur påverkas rotrötan av ett förändrat klimat?

– Vi vet att rötan sprids mer effektivt vid varmare väder. Risken är ju stor att rötsituationen som vi idag har i södra Sverige flyttar norrut i framtiden med längre vegetationsperiod.

Varför är rotröta så svårt att få bukt med?

– Det är ett komplext problem. Effekten av svampens sporinfektioner syns inte förrän efter något årtionde i plånboken. Dessutom är det väldigt svårt att sanera bort rötan från en infekterad skog. Man måste förebygga.

Har det gjorts några genombrott i forskningen på sistone som du tror kan komma att spela en avgörande roll för bekämpningen av rotröta i framtiden?

– Vi kan med mycket större trygghet förutsäga riskerna med röta idag än för tio år sen. Motåtgärder med stubbehandling har blivit effektivare. En vetenskapligt genombrott är att vi fått tillgång till informationen om rottickans arvsmassa.

Det är många som är med i Future Forests som på ett eller annat sätt forskar kring rotröta, hur ser ert samarbete ut?

– Vi samarbetar till exempel genom att arbeta med en spridningsmodell som kan kopplas till tillväxtberäkningar som ett beslutsredskap.

Vad är ert fokus när det gäller rotröta inom ramen för Future Forests?

– Klimatfrågan och beslutsstödet i röt-spridningsmodellen har varit de saker vi startat upp med.

Hur samarbetar ni med forskare i andra svenska och internationella forskare och forskningsprogram?

– I Sverige försöker vi vara med som biträdande handledare för doktorander på de olika institutionerna som jobbar med rötfrågor. Vi har ett väldigt fint samarbete med granförädlingen vid Skogforsk. Det finns ett ganska välutvecklat nätverk inom IUFRO (International Union of Forest Research Organisations) med internationella forskare som arbetar med rötfrågor. Jag har koordinerat ett internationellt nätverk som jobbar med rottickans genom. Sen finns det EU-projekt och andra samarbeten.

Hur ser ert samarbete ut med praktiken, det vill säga de som äger, bru-

Namn: Jan Stenlid

Aktuell: Arrangör av Rotrötemöte på SLU i Uppsala den 23 april.

Ålder: 55 år

Nuvarande jobb: Professor i skogspatologi, SLU, och forskningsledare för Future Forests delprojekt Svamp och insektsskador

Bakgrund: Mikrobiolog från början, men filtrerad genom skog och ekologi .

Familj: Hustru och två vuxna söner

Gillar: Kreativa möten

Ogillar: Det är inget jag vill fokusera på

Fritid: Trädgården, promenader och musik till husbehov

Dold talang: Kan dra en polska på fiol

kar eller på andra sätt nyttjar den svenska skogen?

– Det finns en långvarig tradition av att diskutera dessa frågor mellan skogsbruket och forskningen, inte minst i denna seminarieform och i styrgrupper för praktisk skogsforskning. Sen har ju ett antal företag varit med och stött doktorandprojekt ekonomiskt, till exempel stödjer Södra ett projekt som syftar till att hitta mer resistens i gran mot röta. SLU samarbetar också med Skogforsk i förmedlingen av resultat till skogsbruket.

Du är forskningsledare för Future Forests delprojekt Svamp och insektsskador, kan du nämna några spännande saker ni sysslar med?

– Rötan förstås. Vi jobbar också med att ge redskap för att förutsäga risker med, och dynamiken i, utbrott av till exempel Gremmeniella, granbarkborre och snytbagge. Vi tittar även på riskerna för att sprida nya skadegörare till Sverige

och inom landet. En viktig del är dessutom att samverka med de andra delprojekten inom Future Forest för att ge en så fullig bild som möjligt av framtidens skog.

Hur många forskare är ni i delprojektet?

– Sammanlagt är det sju personer som arbetar inom gruppen, även om inte alla jobbar heltid inom programmet.

Vad är din egen specialité?

– Det har ju varit olika aspekter av röta som har följt med i min forskning genom åren men jag har jobbat med flera andra sjukdomar på träd. Dessutom har det blivit både biodiversitet, svamp-ekologi och genetik.

Vilka möjligheter ser du med Future Forests?

– Det är en fantastisk plattform för interaktioner mellan olika forskningsin-

Jag har alltid varit en stor vän av skogen för rekreation, svamp- och bärplockning, skidåkning och så vidare. Det finns en mytisk dimension i gamla pelarsalar som man inte ska förakta.

riktningar och skogssektorn i vid bemärkelse. Tillräckligt mycket resurser finns inkopplade för att vi ska kunna ge skogsbruket en rejäl hjälp i att blicka framåt. Samtidigt är det viktigt att vi producerar bra och välunderbyggd forskning inom de olika disciplinerna som finns med i programmet.

Vilka svårigheter/utmaningar ser du med ett forskningsprogram som Future Forests?

– Den största utmaningen är att få helheten att ge ett mervärde jämfört med delarna. Nyckeln tror jag faktiskt ligger i att ha en bra kommunikation med alla skogsintressenter, oavsett om det rör sig om storskogsbruk, naturvård, fritidsin-

tressen eller kultur. Ett så här stort program kan nå fram till användaren på ett sätt som enskilda forskare kan ha svårt att göra.

Future Forests har en uttalad ambition att vara tvärvetenskapligt, det vill säga att forskare från olika vetenskapliga discipliner ska jobba tillsammans, hur ser du på det?

– Det har redan lett fram till nya spännande perspektiv. Självklart kostar det på en del att försöka förstå varandras ståndpunkter men i långa loppet tror jag det kan leda till att programmet blir mer relevant för samhället.

Programmet har också en ambition

att ha ett nära samarbete med avnämarna under hela forskningsprocessen, hur känns det?

– Bra. Programmet gör att kommunikationen kan bli effektiv.

Vad är din egen relation till skogen?

– Jag har alltid varit en stor vän av skogen för rekreation, svamp- och bärplockning, skidåkning och så vidare. Det finns en mytisk dimension i gamla pelarsalar som man inte ska förakta.

Något annat du vill tillägga?

– Välkommen till en infodag om röta den 23 april!

Röta kostar skogsägarna två miljoner kronor per dag i Sverige. Den 23:e april anordnas en informationsdag på SLU i Uppsala om problemet, praktiken och forskningen.

Text, bilder och redigering:

Anders Esselin

anders.esselin@adm.slu.se, 070-273 09 45

Grafisk form: Michael Kvick/Anders Esselin

Future Forests övergripande mål är att analysera avvägningar mellan alternativa sätt att bruka och nyttja den svenska skogen i en framtid präglad av osäkerhet och risk.

Future Forests är ett Mistra-program. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är värduниверситет. Programmet är en gemensam satsning mellan SLU, Umeå universitet och Skogforsk. Det finansieras av Mistra (Stiftelsen för miljöstrategisk forskning), svenskt skogsbruk, samt de inblandade universiteterna.

